

БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЗ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА

АСОЦІАЦІЯ СУДОВИХ МЕДИКІВ УКРАЇНИ

ДСУ «ГОЛОВНЕ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Науково-практичний рецензований журнал № 1/2025

Заснований у грудні 2010 р.

Виходить 2 рази на рік

ISSN 2218-838X (Print)

ISSN 2707-8728 (Online)

Засновники журналу:

Буковинський державний медичний університет
Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика
Асоціація судових медиків України
ДСУ «Головне бюро судово-медичної експертизи МОЗ України»

Наказом МОН України № 735 від 29.06.2021 р. «Про затвердження рішень Атестаційної колегії Міністерства» журнал включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» (свідectvo про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 25013-14953ПР), галузь науки «Медицина», спеціальність – 222.

Журнал включений до наступних каталогів і наукометричних баз: Національна бібліотека імені В.І. Вернадського (V.I. Vernadskyi National Library of Ukraine), «Українська науково-освітня телекомунікаційна мережа URAN» (Open Journal Systems), CrossRef.

Мова видання: українська, англійська

Головний редактор:

Бачинський Віктор Теодосович – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, ДСУ «Чернівецьке обласне бюро судово-медичної експертизи» МОЗ України, м. Чернівці, Україна

Заступник головного редактора:

Савка Іван Григорович – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Редакційна рада:

Геруш І.В. – професор, ректор закладу вищої освіти, Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Бобечко Н.Р. – д.юр.н., проф., Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

Богатирьов І.Г. – д.юр.н., проф., Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир, Україна

Борисюк А.С. – д.психол.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Ванчуляк О.Я. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Войченко В.В. – к.мед.н., доц., Голова Асоціації судових медиків України, м. Дніпро, Україна

Волос Л.І. – д.мед.н., проф., Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

Воронов В.Т. – д.мед.н., проф., Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця, Україна

Гаврилюк А.О. – д.мед.н., проф., Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця, Україна

Герасименко О.І. – д.мед.н., проф., Донецький національний медичний університет, м. Кропивницький, Україна

Джозеф Сідло (Jozef Šidlo) – к.мед.н., доц., Інститут судової медицини Медичного університету ім. Коменського, м. Братислава, Республіка Словаччина

Дунаєв О.В. – д.мед.н., проф., Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Дядик О.О. – д.мед.н., проф., Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Жаровська Г.П. – д.юр.н., доц., Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

Еміліо Нуццолезе (Emilio Nuzzolese) – к.мед.н., доц., судово-медичний одонтолог, завідувач лабораторії по ідентифікації невідомих осіб Університет Турина, м. Турин, Італійська Республіка

Захарчук О.І. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Зорій Н.І. – к.філос.н., доц., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Ілашук Т.О. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Колоскова О.К. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Костенко Є.Я. – д.мед.н., проф., Голова Асоціації судових стоматологів України, Ужгородський національний університет, м. Ужгород, Україна

Козань Н.М. – д.мед.н., проф., Івано-Франківський національний медичний університет, м. Івано-Франківськ, Україна

Козлов С.В. – д.мед.н., проф., Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна

Кривда Г.Ф. – д.мед.н., проф., Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Курт Трубнер (Kurt Truebner) – Голова Асоціації судових медиків Східної Європи, Інститут судової медицини Дуйсбург-Ессенського Університету, м. Ессен, Федеративна Республіка Німеччина

Михайличенко Б.В. – д.мед.н., проф., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Мішалов В.Д. – д.мед.н., проф., Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

Москаленко Р.А. – д.мед.н., проф., Медичний інститут Сумського державного університету, м. Суми, Україна

Нечитайло Ю.М. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Олійник І.Ю. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Падуре А.М. – д.мед.н., проф., Державний університет медицини і фармації ім. М. Тестемічану, м. Кишинів, Республіка Молдова

Панчук І.І. – д.мед.н., проф., Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна

Пашковський В.М. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Пенішкевич Я.І. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Повстанний В.А. – к.мед.н., головний судово-медичний експерт МОЗ України, директор Державної спеціалізованої установи «Головне бюро судово-медичної експертизи Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, Україна

Полянський І.Ю. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Свен Бентхаус (Sven Benthau) – к.мед.н., проф., директор Європейського центру по ідентифікації жертв катастроф та судово-медичної науки, Федеративна Республіка Німеччина

Сілке Грабхер (Silke Grabherr) – д.мед.н., проф., Науково-Практичний Центр Судової Медицини, Університетська Клініка Женеви та Лозанни, м. Лозанна, Швейцарська Конфедерація

Сокольник С.О. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Тагієв С.Р. – д.юр.н., доц., Пенітенціарна академія України, м. Чернігів, Україна

Ташук В.К. – д.мед.н., проф., Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

Тертишник В.М. – д.юр.н., проф., Університет митної справи і фінансів, м. Дніпро, Україна

Ушенко О.Г. – д.фіз.-мат.н., проф., Академік АН Вищої школи України, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, м. Чернівці, Україна

Франчук В.В. – д.мед.н., проф., Тернопільський національний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського, м. Тернопіль, Україна

Юрчишин В.М. – д.юр.н., проф., Чернівецький торгово-економічний інститут, м. Чернівці, Україна

Редакційна колегія:

Білоус Т.М. (д.мед.н., проф.), **Вербицька Ю.С.**, **Гараздюк М.С.** (к.мед.н., доц.), **Гунас В.І.** (к.мед.н., доц.), **Давтян Л.Л.** (д.фарм.н., проф.), **Дейнека С.Є.** (д.мед.н., проф.), **Заморський І.І.** (д.мед.н., проф.), **Кравченко О.В.** (д.мед.н., проф.), **Кузняк Н.Б.** (д.мед.н., проф.), **Москалюк В.Д.** (д.мед.н., проф.), **Навчук І.В.** (к.мед.н., доц.), **Ольховський В.О.** (д.мед.н., проф.), **Павлюкович О.В.** (к.мед.н., доц.), **Павлюкович Н.Д.** (к.мед.н., доц.), **Плевінські П.В.** (д.мед.н., доц.), **Пономаренко М.С.** (д.фарм.н., проф.), **Слободян О.М.** (д.мед.н., проф.), **Струк І.М.** (к.філол.н., доц.), **Федів В.І.** (д.фіз.-мат.н., проф.), **Федонюк Л.Я.** (д.мед.н., проф.), **Хухліна О.С.** (д.мед.н., проф.), **Цигикало О.В.** (д.мед.н., проф.), **Шаповалова В.О.** (д.фарм.н., проф.), **Шаповалов В.В.** (д.фарм.н., проф.), **Шевчук М.М.** (к.мед.н., доц.), **Шепітько В.Ю.** (акад. НАПН України, д.юр.н., проф.), **Шкварковський І.В.** (д.мед.н., проф.).

Відповідальний редактор електронної версії журналу в системі Open Journal Systems (OJS):
Саркісова Ю.В. (доктор філософії)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet:

Вченою радою Буковинського державного медичного університету (протокол №9 від 29.05.2025 р.)
Президією Асоціації судових медиків України (протокол №6 від 06.05.2025 р.)

Офіційний web-сайт журналу: <http://forensic.bsmu.edu.ua/>

Електронна версія журналу представлена на web-сайті Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (м Київ, Україна) у розділі «Наукова періодика України»: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>

ЗМІСТ

ДИСКУСІЙНІ, АКТУАЛЬНІ ТА
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Костенко Є.Я., Гончарук-Хомин М.Ю., Козлов С.В., Плевінскіс П.В., Іваськевич І.Б.
СТРАТИФІКАЦІЯ ЕКВІВАЛЕНТУ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ
СТОМАТОЛОГІЧНОГО ЛІКУВАННЯ ПОТЕРПІЛИХ З
ТРАВМАМИ ЩЕЛІПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ, ЩО
ВИНИКЛИ В РЕЗУЛЬТАТІ ДОРОЖНЬО-
ТРАНСПОРТНИХ ПОДІЙ 5

Костенко Є.Я., Гончарук-Хомин М.Ю., Повстяний В.А.
НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР СУДОВОЇ
СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЙОГО МІСІЯ В УМОВАХ
МИРНОГО ЖИТТЯ І ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ 14

Костенко Є.Я., Гончарук-Хомин М.Ю., Войченко В.В., Повстяний В.А., Дядик О.О.
ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З СУДОВОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
– НОВИЙ КРОК ДО ПІДВИЩЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ
ПРИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ ОСІБ В
УКРАЇНІ 21

Belikov O.B., Roshchuk O.I., Belikova N.I., Sorokhan M.M., Aliyev V.I.
ANALYSIS OF THE FORMATION OF NON-GUNSHOT
FRACTURES OF THE MANDIBLE (LITERATURE
REVIEW) 29

Гуров О.М., Кравченко Ю.М., Антонов А.Г., Гладких Д.Б., Щербак В.В.
МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВСТАНОВЛЕННЯ
ПРИЧИННОГО ЗВ'ЯЗКУ В СУДОВО-МЕДИЧНІЙ
ЕКСПЕРТИЗІ (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ) 39

Шилан В.І., Узбек Т.С.
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ
ВИМІРЮВАННЯ ТИМПАНІЧНОЇ ТЕМПЕРАТУРИ В
ДИНАМІЦІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ДАВНОСТІ
НАСТАННЯ СМЕРТІ НА МІСЦІ ПОДІЇ (ОГЛЯД
ЛІТЕРАТУРИ) 47

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дунаєв О.В., Хижняк В.В., Мішалов В.Д., Левченко В.В., Моргун А.О.
СУДОВО-МЕДИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЗИЧНИХ
ПРОЯВІВ ВИБУХОВОЇ ТРАВМИ 52

Mishalov V. D., Kozlov S. V., Povstyanyi V. A., Gurina O.O., Petroshak O.Yu., Suloev K.M.
FORENSIC AND MEDICAL CHARACTERISTICS OF
PHYSICAL INJURIES TO CHILDREN AS
MANIFESTATIONS OF CRUEL TREATMENT TOWARDS
THEM AND THE CONSEQUENCES OF DOMESTIC
VIOLENCE 60

DISCUSSION, CURRENT AND
PROBLEM ISSUES

Kostenko Ye., Goncharuk-Khomyn M., Kozlov S., Plevinskis P., Ivaskevich I.
STRATIFICATION OF THE EQUIVALENT FOR
DENTAL TREATMENT COST ESTIMATION AMONG
VICTIMS WITH MAXILLOFACIAL TRAUMA
INJURIES OCCURRED AFTER ROAD-TRAFFIC
ACCIDENTS 5

Kostenko E., Goncharuk-Khomyn M., Povstyanyi V.
SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL CENTER OF
FORENSIC DENTISTRY AND ITS MISSION IN THE
CONDITIONS OF PEACEFUL LIFE AND ARMED
CONFLICT 14

Kostenko E., Goncharuk-Khomyn M., Voichenko V., Povstyanyi V., Dyadyk O.
TRAINING OF FORENSIC DENTISTRY SPECIALISTS
– A NEW STEP TO INCREASE OBJECTIVITY IN THE
IDENTIFICATION OF MISSING PERSONS IN
UKRAINE 21

Belikov O.B., Roshchuk O.I., Belikova N.I., Sorokhan M.M., Aliyev V.I.
ANALYSIS OF THE FORMATION OF NON-GUNSHOT
FRACTURES OF THE MANDIBLE (LITERATURE
REVIEW) 29

Hurov O., Kravchenko Yu., Antonov A., Hladkykh D., Shcherbak V.
METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF DETERMINING
CAUSATION IN FORENSIC EXAMINATION
(LITERATURE REVIEW) 39

Shylan V., Uzbek T.
PROSPECTS FOR USING DYNAMIC TYMPANIC
TEMPERATURE MEASUREMENTS TO DETERMINE
THE TIME OF DEATH AT THE SCENE (LITERATURE
REVIEW) 47

ORIGINAL RESEARCH

Dunaev O., Khizhnyak V., Mishalov V., Levchenko V., Morgun A.
FORENSIC MEDICAL CHARACTERISTICS OF
PHYSICAL MANIFESTATIONS OF EXPLOSIVE
INJURY 52

Mishalov V., Kozlov S., Povstyanyi V., Gurina O., Petroshak O., Suloev K.
FORENSIC AND MEDICAL CHARACTERISTICS OF
PHYSICAL INJURIES TO CHILDREN AS
MANIFESTATIONS OF CRUEL TREATMENT
TOWARDS THEM AND THE CONSEQUENCES OF
DOMESTIC VIOLENCE 60

Malyk O., Kuzyk Yu., Lishchynska A.FORENSIC IDENTIFICATION OF SUDDEN
CARDIAC DEATH DUE TO ALCOHOLIC
CARDIOMYOPATHY 70**Malyk O., Kuzyk Yu., Lishchynska A.**FORENSIC IDENTIFICATION OF SUDDEN
CARDIAC DEATH DUE TO ALCOHOLIC
CARDIOMYOPATHY 70**ВИПАДКИ З ПРАКТИКИ****Kostenko Ye., Goncharuk-Khomyn M.,
Brehlichuk P., Povstyanyi V., Levchenko V.,
Chadiuk V., Ivaskevith I., Hamaliuk B.**FORENSIC DENTAL IDENTIFICATION OF AN
UNKNOWN PERSON BY THE FEATURES OF THE
DENTOALVEOLAR APPARATUS, WHICH HAS BEEN
SUBJECTED TO SIGNIFICANT THERMAL EFFECTS: A
CASE STUDY 82**PRACTICAL CASES****Kostenko Ye., Goncharuk-Khomyn M.,
Brehlichuk P., Povstyanyi V., Levchenko V.,
Chadiuk V., Ivaskevith I., Hamaliuk B.**FORENSIC DENTAL IDENTIFICATION OF AN
UNKNOWN PERSON BY THE FEATURES OF THE
DENTOALVEOLAR APPARATUS, WHICH HAS BEEN
SUBJECTED TO SIGNIFICANT THERMAL EFFECTS:
A CASE STUDY 82**СТОРІНКИ ІСТОРІЇ
ТА ЮБІЛЕЇ****Войченко В.В., Костенко Є.Я.**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ «СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ В
СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗІ ТА ЇХ
ВПРОВАДЖЕННЯ В ЕКСПЕРТНУ ПРАКТИКУ.
АКТУАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ РОБОТИ
ОБЛАСНИХ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ 95**THE PAGES OF HISTORY AND
ANNIVERSARY****Voichenko V., Kostenko E.**INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE "MODERN ACHIEVEMENTS IN
FORENSIC MEDICAL EXPERTISE AND THEIR
IMPLEMENTATION IN EXPERT PRACTICE. CURRENT
ORGANIZATIONAL ISSUES OF REGIONAL BUREAUS
OF FORENSIC MEDICAL EXAMINATION" 95**Малик О.Р., Бондаренко В. В.**ДОЦЕНТ НАЙДА АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ –
ПРЕДСТАВНИК ЛЬВІВСЬКОЇ СПІЛКИ СУДОВИХ
МЕДИКІВ (до 80-річчя від дня народження та 55-
річчя науково-педагогічної діяльності) 99**Malyk O.R., Bondarenko V.V.**ASSOCIATE PROFESSOR NAIDA ANATOLIY
IVANOVYCH – REPRESENTATIVE OF THE LVIV
UNION OF FORENSIC MEDICAL DOCTORS (to the 80th
anniversary of his birth and 55th anniversary of his scientific
and pedagogical activity) 99**Ольховський В.О., Шевчук В.М.**ЖИТТЯ ЗАРАДИ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ТА
КРИМІНАЛІСТИКИ – ДО 50-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ ТА 30-РІЧЧЯ НАУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ БОНДАРЕНКА ВЛАДИСЛАВА
ВІКТОРОВИЧА 101**Olkhovskiy V., Shevchuk V.**LIFE FOR THE SAKE OF FORENSIC MEDICINE AND
CRIMINALISM – TO THE 50TH ANNIVERSARY OF
THE BIRTH AND 30TH ANNIVERSARY OF
SCIENTIFIC ACTIVITY OF VLADYSLAV
VIKTOROVYCH BONDARENKO 101**Бондаренко В.В., Сокол В.К., Пешенко
О.М., Григорян Е.К., Губін М. В., Коновал
Н. С., Довженко Ю. В.**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ТА ГРОМАДСЬКА
ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА ОЛЬХОВСЬКОГО
ВАСИЛЯ ОЛЕКСІЙОВИЧА (до 70-річчя від дня
народження та 45-річчя науково-педагогічної
діяльності) 106**Bondarenko V.V., Sokol V.K., Peshenko O.M.,
Grigoryan E.K., Gubin M.V., Konoval N.S.,
Dovzhenko Yu.V.**SCIENTIFIC, EDUCATIONAL AND PUBLIC
ACTIVITIES OF PROFESSOR OLKHOVSKY VASILY
OLEKSIYOVYCH (to the 70th anniversary of his birth and
45th anniversary of scientific and pedagogical activities) 106ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙ У
ЖУРНАЛІ «СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА»REQUIREMENTS FOR PUBLICATIONS IN THE
JOURNAL «FORENSIC MEDICAL EXAMINATION»

УДК: 340.6:005.591.1/3

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ «СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ В СУДОВО-МЕДИЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗІ ТА ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ В ЕКСПЕРТНУ ПРАКТИКУ. АКТУАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ РОБОТИ ОБЛАСНИХ БЮРО СУДОВО-МЕДИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ»

В. В. Войченко¹, Є. Я. Костенко²

¹ДСУ «Дніпропетровське обласне бюро судово-медичної експертизи» МОЗ України, Асоціація судових медиків України МОЗ України, Дніпро, Україна

²Ужгородський національний університет МОН України, Асоціація судової стоматології України МОЗ України, Ужгород, Україна

23-25 квітня 2025 р. в м. Ужгород на Закарпатті відбулася міжнародна науково-практична конференція «Сучасні досягнення в судово-медичній експертизі та їх впровадження в експертну практику. Актуальні організаційні питання роботи обласних бюро судово-медичної експертизи». Для обговорення сучасних викликів і перспектив у зазначених галузях у роботі конференції взяли участь науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти, судово-медичні експерти і судові стоматологи з різних регіонів України та закордону.

Мета заходу – об'єднати фахівців задля вирішення актуальних викликів і проблемних питань у сфері судово-медичної експертизи, зокрема, у напрямку ідентифікації осіб та дентальної ідентифікації, оскільки вони відіграють важливу роль у встановленні зниклих безвісти осіб, особливо в умовах війни та масових катастроф. Конференція є ще одним кроком на шляху до реалізації системного підходу, поглиблення знань і міжнародної співпраці.

Організаторами конференції виступили Асоціація судових медиків України, Асоціація судової стоматології України, ЗВО «Ужгородський національний університет», ДСУ «Головне бюро судово-медичної експертизи МОЗ України», ДСУ «Закарпатське обласне

бюро судово-медичної експертизи», ГО «Медико-біологічний науково-тренінговий центр» – провайдер балів БПР та IOFOS (International Organization for Forensic Odonto-Stomatology).

У перший день конференції 23 квітня 2025 р. відбулося засідання учасників **платформи «Стан підготовки лікарів судово-медичних експертів в Україні в дійсний час»**. З аналізом ключових, актуальних і проблемних питань у сфері до- і післядипломної освіти фахівців, зокрема лікарів судово-медичних експертів в умовах воєнного стану виступили професори **Євген Костенко** (Ужгородський національний університет), **Сергій Козлов** (Дніпровський державний медичний університет), доцент **Марія Зубко** (Запорізький національний медичний університет), **Іван Савка** (Буковинський державний медичний університет). **Володимир Мішалов** (НУОЗ України імені П.Л. Шупика) зазначив, що за ініціативи Міжнародного комітету Червоного Хреста (МКЧХ) та підтримки Асоціації судових медиків України (АСМУ) авторським колективом було видано україно-англомовний посібник, який містить положення *Стамбульської конвенції* і *Стамбульського протоколу* про насильства, катування, з урахуванням всіх тих подій, які відбуваються в реальному часі в Україні в умовах війни.

Проректор з наукової роботи Івано-Франківського національного медичного університету, професор **Наталія Козань** – доповіла про особливості стану підготовки наукових кадрів на кафедрі і для практичної діяльності бюро СМЕ на сучасному етапі.

24 квітня робота конференції була продовжена. У межах зазначених у програмі конференції платформ виступило близько 20 науковців і першою на **платформі «Актуальні організаційні питання роботи обласних бюро судово-медичної експертизи»** була заслухана доповідь заступника міністра охорони здоров'я, головного державного санітарного лікаря України, спеціаліста в галузі громадського здоров'я **Ігоря Кузіна** – *«Річна звітність бюро СМЕ та деякі питання оснащення лабораторій»*. Значну увагу доповідач приділив результатам реформування та вирішення проблемних питань в діяльності судово-медичної служби України за 2023-2025 роки. Окремо, **Ігор Кузін** висловив вдячність усім учасникам конференції і підкреслив, що сьогодні є дуже багато питань, які потрібно вирішувати спільно. В рамках цієї платформи **Віталій Повстяний** (в.о. начальника ДСУ «Головне бюро судово-медичної експертизи МОЗ України») доповів про забезпечення токсикологічних лабораторій бюро СМЕ референс-зразками. **Віталій Левченко** – завідувач відділення судово-медичної криміналістики ДСУ «Головне бюро судово-медичної експертизи МОЗ України» зупинився на особливостях судово-медичної системи Австралії. Доповідь **Марії Зубко**, доцентки кафедри патологічної анатомії та судової медицини Запорізького національного медичного університету *«Організаційні та методичні проблеми в роботі судово-медичного експерта імунолога і цитолога, шляхи їх вирішення»* – була завершена презентацією навчально-методичного посібника «Одяг – як об'єкт судово-медичного дослідження». Доповідачка зазначила, що на даний час існує багато посібників, підручників та методичних рекомендацій з опису одягу та пошкоджень на ньому, які використовують у своїй роботі судово-медичні експерти, але вони більш спрямовані на криміналістичне дослідження речових доказів. Тому назріла необхідність у виданні посібника для експертів імунологів та цитологів.

Доволі актуальною, змістовною і важливою за вимогою часу була **платформа «Впровадження ефективних рішень, направлених на покращення процесу ідентифікації тіл загиблих»**. Саме про такі рішення та про гуманітарну діяльність МКЧХ зазначили Голова Асоціації судових медиків України, начальник ДСУ «Дніпропетровське обласне бюро судово-медичної експертизи» **Валерій Войченко** і фахівець Міжнародного Комітету Червоного Хреста з питань судово-медичної експертизи **Олексій Шевляков**.

Валерій В'юн, Ігор Титарчук і Вікторія Черняк – експерти ДСУ «Дніпропетровське обласне бюро судово-медичної експертизи» повідомили про алгоритм, методи та технічні прийоми експертизи трупів невідомих осіб, тіла яких були фрагментовані, скелетовані та обвуглені, особливості дослідження загиблих невідомих осіб за результатами зовнішнього огляду трупа. Окрема увага була приділена використанню

сучасних ДНК-методів для ідентифікації тіл загиблих ВСУ, автоматизації процесів (LIS, реєстри) і практичному досвіду в умовах воєнного стану.

Олександр Павлюкович – доцент кафедри судової медицини та медичного правознавства Буковинського державного медичного університету повідомив про поточний стан судово-медичної ідентифікації репатрійованих тіл військовослужбовців у ДСУ «Чернівецьке обласне бюро СМЕ».

Надзвичайну зацікавленість серед учасників конференції викликала презентація «Некродактилоскопія» завідувача відділення судово-медичної криміналістики ДСУ «Вінницьке обласне бюро судово-медичної експертизи» **Дмитра Головіна**. У ній наведені методи відновлення гнилісно змінених кистей та отримання відбитків в залежності від типу пізніх трупних змін. Доповідач наголосив на необхідності: 1) запровадження обов'язкової процедури дактилоскопіювання усіх осіб, які приймаються на військову службу до Збройних Сил України, з метою забезпечення ідентифікації особового складу, контролю та ведення обліку; 2) формування централізованого дактилоскопичного обліку військовослужбовців, які вже проходять службу, з подальшим внесенням їхніх даних до захищених державних реєстрів; 3) удосконалення механізмів використання цих даних для встановлення осіб військовослужбовців у разі їхнього зникнення безвісти чи загибелі.

Платформа «Судова стоматологія в Україні сьогодні та її перспективи при ідентифікації осіб» була заповнена доповіддю президентки «International Organization of Forensic Odonto-Stomatiligy» пані **Cristiana Palmela Pereira** і присвячена ролі судового стоматолога у структурі команди DVI при проведенні ідентифікації. Саме задля ефективного вирішення цих завдань Асоціація судових медиків та судової стоматології об'єднують свої зусилля. Тому, під час конференції було підписано меморандум про співпрацю між двома асоціаціями.

Далі, Президент Асоціації судової стоматології України, декан стоматологічного факультету Ужгородського національного університету професор **Євген Костенко** розповів про внесок УжНУ у розвитку судової стоматології, вказавши, що в цьому університеті є науково-навчальний центр судової стоматології. Це єдиний в Україні заклад, що готує спеціалістів для ідентифікації осіб за стоматологічним статусом. Потім доповідач перейшов

до висвітлення проблемних питань дентальної ідентифікації військовослужбовців в умовах воєнного конфлікту.

Голова Асоціації судової стоматології України, директор науково-навчального Центру судової стоматології, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Ужгородського національного університету, доктор філософії **Мирослав Гончарук-Хомин** підкреслив, що ця конференція поєднує два важливі напрями: судову стоматологію та судово-медичну експертизу, які раніше не були належно інтегровані. В Україні вже понад десять років розробляють методики для визначення віку, гендерної ідентифікації та ідентифікації особи за зубами, які мають теоретичну та практичну основу. «Завдяки таким заходам ми маємо можливість інтегрувати український досвід і вивести його на широкий загал, тобто впровадити у щоденну роботу судово-медичного експерта. Це наближує його до тих європейських стандартів, які передбачені системою DVI Inter Pol» – підсумував доповідач.

Платформа «Міжнародний та вітчизняний досвід у справах гендерного насильства та при взаємодії з сім'ями загиблих» включала доповіді **Наталії Козань** – проректора з наукової роботи Івано-Франківського НМУ *«Дотримання підходів, орієнтованих на потерпілих, у справах сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом»*, Оксани Шкуропат, Оксани Шевцової та Юрія Тарана – експертів ДСУ «Дніпропетровське обласне бюро судово-медичної експертизи», що були присвячені профілактиці емоційного вигорання фахівців, які взаємодіють із сім'ями загиблих, особливостям надання психологічної допомоги родичам загиблих та фізичним проявам катувань, мордувань, довільних страт та їх ефективної документальної фіксації у форматі Стамбульського протоколу.

25 квітня 2025 р. на третій день конференції відбулося засідання в рамках **платформи «Судово-медична експертиза вогнепальної та транспортної травми»**. Доповідали: **Олександр Михайленко** – в.о. начальника ДСУ «Київське міське клінічне бюро судово-медичної експертизи», к.мед.н.: *«Особливості проведення судово-медичної експертизи у випадках застосування нарізної вогнепальної зброї з невеликої дистанції»*. **Ігор Іваськевич** – начальник ДСУ «Івано-Франківське обласне бюро судово-медичної експертизи МОЗ України», доктор філософії: *«Судово-медична оцінка кількості, стану і причин смерті репатрійованих трупів військовослужбовців ЗСУ за даними Івано-Франківського бюро СМЕ»*, **Іван Савка** – професор закладу вищої освіти кафедри судової медицини та медичного правознавства БДМУ, д.мед.н., професор: *«Судово-медичне встановлення ключових ідентифікуючих ознак кулі шляхом визначення ієрархічних особливостей морфологічних параметрів основних складових частин вогнепального поранення та застосування високоефективних форм статистичного аналізу»* та **Віталій Зозуля** – начальник ДСУ «Житомирське обласне бюро судово-медичної експертизи» к.мед.н., доцент.

Окремо, в цей день для лікарів судово-медичних експертів, лікарів судово-медичних експертів криміналістів відбувся майстер-клас на тему: **«Принципи збору та первинної реєстрації даних для проведення дентальної ідентифікації»**. Тренерами були: **Євген Костенко** – Президент Асоціації судової стоматології України, декан стоматологічного факультету Ужгородського національного університету і **Мирослав Гончарук-Хомин** – Голова Асоціації судової стоматології України, директор науково-навчального Центру судової стоматології, завідувач кафедри терапевтичної стоматології Ужгородського національного університету, доктор філософії.

Робота конференції пройшла у плідній, дружній атмосфері, було висвітлено цілий ряд проблемних питань, які виникають у роботі відділів бюро судово-медичної експертизи. Наукові доповіді мали цікавий, змістовний і прикладний характер з наголосом на втілення результатів роботи конференції як в науково-педагогічну, так і в практичну судово-медичну діяльність.

**ДОЦЕНТ НАЙДА АНАТОЛІЙ ІВАНОВИЧ – ПРЕДСТАВНИК ЛЬВІВСЬКОЇ СПІЛКИ
СУДОВИХ МЕДИКІВ (до 80-річчя від дня народження та 55-річчя науково-
педагогічної діяльності)**

О. Р. Малик¹, В. В. Бондаренко²

¹Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького МОЗ України,
м. Львів, Україна

²Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого МОН України, м. Харків,
Україна

20 лютого 2025 року виповнилося 80 років від дня народження лікаря судово-медичного експерта вищої кваліфікаційної категорії, представника Львівської спілки судових медиків, доцента кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидата медичних наук Найди Анатолія Івановича.

Найда Анатолій Іванович народився 20 лютого 1945 року у м. Києві. Після закінчення школи поступив на лікувальний факультет Львівського державного медичного інституту, який закінчив у 1968 році. В період з 1968 по 1969 рр., працював дільничним лікарем, а згодом, головним лікарем Ново-Кропивницької дільничної лікарні Дрогобицького району Львівської області.

У 1969 році Анатолій Іванович поступив до аспірантури кафедри патологічної анатомії з курсом судової медицини Львівського державного медичного інституту, яку успішно закінчив у 1972 році та захистив кандидатську дисертацію на тему: «Патоморфологія лімфатичної системи серця при ревматизмі» (1973 р.). Починаючи з 1973 року, Анатолій Іванович став викладати судову медицину на посаді асистента кафедри патологічної анатомії з курсом судової медицини ЛДМІ, а з 1999 р. – на посаді доцента кафедри. Із 2008 по 2010 рр. був завідувачем курсу судової медицини кафедри патологічної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького. Одночасно, з 1983 року й дотепер, Анатолій Іванович працює на посаді доцента кафедри кримінального процесу та криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, із 2000 р. викладає судову медицину та психіатрію на юридичному факультеті Львівського торговельно-економічного університету, з 1995 року працює доцентом кафедри анатомії, фізіології та патології у вищому приватному закладі освіти «Львівський медичний університет», де викладає судову медицину та медичне право студентам медичної та стоматологічної спеціальності.

Доцент Найда А.І. є автором понад 100 наукових і 10 навчально-методичних праць. Напрями його наукових досліджень присвячені історії становлення судової медицини в

Галичині, проблемам танатології, експертизи вогнепальних ушкоджень та інших видів травм, отруєнням наркотичними та психотропними речовинами. Він підготував 1 магістра медицини (Вене Л.С., «Становлення і розвиток судової медицини на теренах Західної України», 1997 рік), у 2012 р. випустив комплексний навчальний посібник «Судова медицина». Доцент Найда А.І. приймав участь у багатьох міжнародних та вітчизняних наукових форумах, неодноразово відвідував м. Харків, де виступав зі змістовними доповідями на науково-практичних конференціях судових медиків і криміналістів.

Анатолій Іванович брав активну участь у роботі спеціалізованої Вченої ради Д.26.613.03 при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України щодо захисту дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за фахом 14.01.25 – судова медицина. Він був офіційним опонентом Войченка В.В. («Судово-медична оцінка патоморфологічних та біофізичних показників шлуночків серця при раптовій коронарній смерті», 2002 р.), Сулоєва К.М. («Судово-медична оцінка змін регіональних лімфатичних вузлів серця при гострій ішемічній хворобі серця і отруєннях алкоголем», 2003 р.), Бондаренка В.В. («Обґрунтування критеріальної значимості діагностичних показників у випадках отруєння алкоголем», 2008 р.), Колоса О.П. («Порівняльна судово-медична характеристика пошкоджень різних видів тканин одягу при пострілах з використанням патронів «Оса», «ПНД-9П» та «АЛ-9Р», споряджених еластичними кулями», 2010 р.), Зарицького Г.А. («Порівняльна судово-медична характеристика ушкоджень, заподіяних при пострілах з використанням різних видів 9 мм пістолетних боєприпасів», 2010 р.), Лисенка І.В. («Сліди та ушкодження на одязі та тілі людини від дії куль з полімерними компонентами вітчизняного виробництва при пострілах з гладкоствольної зброї і їх судово-медичне значення», 2010 р.).

Анатолій Іванович поєднував наукову, викладацьку і практичну роботу та протягом 37 років працював міським судово-медичним експертом Львівського обласного бюро судово-медичної експертизи (1973-2010 рр.), виконував судово-медичні експертизи трупів і живих осіб, приймав участь у складних комісійних та комплексних експертизах. Із 1995 року йому була присвоєна вища кваліфікаційна категорія лікаря за фахом «Судово-медична експертиза».

Доцент Найда А. І. віддає свої знання і сили на благо розвитку вітчизняної медичної та юридичної освіти вже впродовж 55 років. Його високий авторитет, доброзичливість і професіоналізм викладача, науковця та судово-медичного експерта високо цінують в колах медичної та юридичної спільнот.

Професійна та громадська діяльність Анатолія Івановича Найди відзначена Почесними грамотами Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, Львівського національного університету імені Івана Франка, Львівської обласної державної адміністрації.

ЖИТТЯ ЗАРАДИ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ ТА КРИМІНАЛІСТИКИ – ДО 50-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ТА 30-РІЧЧЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БОНДАРЕНКА ВЛАДИСЛАВА ВІКТОРОВИЧА

В.О. Ольховський¹, В.М. Шевчук²

¹Харківський національний медичний університет МОЗ України, м. Харків, Україна

²Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого МОН України, м. Харків, Україна

20 травня 2025 року виповнилося 50 років від дня народження вихованця Харківської наукової школи судової медицини та криміналістики, лікаря судово-медичного експерта вищої кваліфікаційної категорії, доцента кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидата медичних наук Бондаренка Владислава Вікторовича.

Бондаренко Владислав Вікторович народився 20 травня 1975 року у місті Харкові. Його мати – Бондаренко Людмила Дмитрівна, працювала вчителькою в школі, а батько – Бондаренко Віктор Іванович, був інженером-електриком. Після закінчення середньої школи №147 м. Харкова із золотою медаллю, він поступив у 1992 році на 1-й курс ІІ медичного факультету Харківського медичного інституту, який закінчив із відзнакою у 1998 році та отримав кваліфікацію лікаря за спеціальністю “Лікувальна справа”.

У 1995 році, на 4-му курсі навчання, Владислав Вікторович був прийнятий до студентського наукового гуртка кафедри судової медицини та основ права та розпочав свою наукову діяльність під керівництвом доктора медичних наук, професора Татаренко Віктора Олександровича. Його перша науково-дослідна робота на тему: «Особливості ушкодження одягу при пострілах з пневматичної гвинтівки ІЖ-38» отримала перше підсумкове місце на щорічній студентській науковій конференції Харківського державного медичного університету 1996 року, після чого він, за поданням університету, отримав у м. Києві стипендію Президента України Л. Д. Кучми (1996-1997 рр.). У 1996 році, будучи студентом

5-го курсу, Бондаренко В. В. розпочав свою наступну студентську науково-дослідну роботу також під керівництвом професора Татаренко В. О., яка була присвячена питанням удосконалення судово-медичної діагностики причини смерті від гострого отруєння алкоголем та у подальшому стала темою його кандидатської дисертації. На студентській конференції ХДМУ 1997 року він представив доповідь на тему: «Використання концентрації ацетальдегіду в судово-медичній діагностиці отруєнь алкоголем» і також отримав перше призове місце серед усіх студентських доповідей.

Після завершення медичного факультету у 1998 році, Бондаренко В. В. вступив до інтернатури кафедри судово-медичної експертизи Харківської медичної академії післядипломної освіти, яку на той час очолював доктор медичних наук, професор Кононенко Владислав Іларіонович. По закінченні інтернатури він отримав звання лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Судово-медична експертиза» та у 1999 році розпочав свою практичну діяльність у відділенні судово-медичної криміналістики Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи. У 2000 році Бондаренко В. В. пройшов курси спеціалізації в ХМАПО та отримав звання лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Судово-медична криміналістика», а також працював лікарем судово-медичним експертом у відділі судово-медичної експертизи трупів ХОБСМЕ.

Із 2002 по 2024 рр. Бондаренко Владислав Вікторович працював на кафедрі судової медицини та медичного правознавства імені заслуженого професора М. С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету, спочатку на посаді асистента (2002-2015 рр.), а з 2015 року – на посаді доцента кафедри. Владислав Вікторович упродовж 23 років викладав курс судової медицини та медичного правознавства вітчизняним та іноземним (англомовним) студентам, тривалий час був відповідальним за наукову, навчально-методичну та експертно-діагностичну (клінічну) роботу на кафедрі, протягом 7 років очолював студентський науковий гурток (2002-2008 рр.), із 2011 по 2024 рр. очолював профспілкову групу кафедри, був організатором та відповідальним секретарем двох міжнародних науково-практичних конференцій по судовій медицині та криміналістики, які проходили у м. Харкові у 2005 та 2009 рр., приймав безпосередню участь у створенні Музею історії кафедри та ХОБСМЕ. В різні часи Владислав Вікторович викладав студентам

медичного університету курс нормальної анатомії на кафедрі анатомії людини та курс біостатистики на кафедрі громадського здоров'я та управління охороною здоров'я ХНМУ.

У період із 2002 по 2019 рр., Бондаренко В. В. працював за сумісництвом лікарем-судово-медичним експертом Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи в різних відділах – відділі судово-медичної експертизи трупів, відділі судово-медичної експертизи потерпілих, обвинувачуваних та інших осіб, відділенні судово-медичної криміналістики. У 2014 році, рішенням комісії МОЗ України, йому була присвоєна вища кваліфікаційна категорія зі спеціальності «Судово-медична експертиза».

У 2008 році Бондаренко В. В. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.25 «Судова медицина» за темою: «Обґрунтування критеріальної значимості діагностичних показників у випадках отруєння алкоголем». Захист відбувся 18 квітня 2008 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.613.03 при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика. Науковим керівником дисертації був завідувач кафедри судової медицини та основ права імені заслуженого професора М.С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету, доктор медичних наук, професор Ольховський Василь Олексійович. Офіційними опонентами дисертації виступили: завідувач кафедри судової медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор Мішалов Володимир Дем'янович та доцент кафедри патологічної анатомії з курсом судової медицини Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, кандидат медичних наук, доцент Найда Анатолій Іванович.

У своїй дисертації Владислав Вікторович вперше визначив інформативні діагностичні критерії отруєння алкоголем та розробив алгоритм судово-медичної діагностики даного виду смерті, який передбачає поетапну математичну оцінку сукупності макро- і мікоморфологічних ознак, показників концентрацій етанолу в крові та сечі, концентрації ацетальдегіду в крові. Бондаренко В. В. вперше визначив критеріальну значимість ознак отруєння алкоголем, у тому числі смертельних рівнів концентрацій етанолу в крові та сечі з урахуванням статі і віку людини, а також вперше запропонував використовувати рівень концентрації ацетальдегіду в крові в якості нового та додаткового діагностичного критерію причини смерті від отруєння алкоголем.

У 2017 році Владислав Вікторович закінчив юридичний факультет Харківського інституту Міжрегіональної академії управління персоналом (заочне відділення) та отримав другу вищу юридичну освіту за спеціальністю 081 "Правознавство", що дозволило у подальшому викладати навчальну дисципліну «Медичне правознавство» на високому професійному рівні та розробляти наукові та методичні питання медичного права України.

Із вересня 2023 року Владислав Вікторович Бондаренко працює у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого (м. Харків) на посаді доцента кафедри криміналістики та викладає навчальну дисципліну «Судова медицина та судова психіатрія» студентам юридичних спеціальностей, які навчаються на факультетах прокуратури, адвокатури, юстиції, слідчої та детективної діяльності. Владислав Вікторович продовжує свою науково-педагогічну діяльність під керівництвом завідувача кафедри криміналістики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, головного наукового співробітника Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України, доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України Шевчука Віктора Михайловича. Разом із роботою в юридичному університеті Владислав Вікторович продовжує викладати судову медицину студентам медичних та стоматологічних спеціальностей у Національному фармацевтичному університеті (м. Харків) та приватному закладі вищої освіти «Харківський інститут медицини та біомедичних наук».

Доцент Бондаренко В. В. є автором та співавтором понад 200 наукових праць із судової медицини та медичного права, у тому числі 5 патентів України на винахід і 2-х раціоналізаторських пропозицій, є співавтором підручника по криміналістики (2024 р.). Основні напрямки його наукових досліджень присвячені проблемам судово-медичної діагностики причин смерті внаслідок отруєння алкоголем, алкогольної кардіоміопатії, отруєння чадним газом, раптової серцевої смерті, утоплення, переохолодження організму, питанням судово-медичної криміналістики, ідентифікації трупів невідомих осіб, огляду трупа на місці події, криміналістичному ДНК-аналізу, соціальним, медичним та юридичним проблемам дітовбивства, питанням медичного права, етики та деонтології, історії розвитку та становлення Харківської наукової школи судової медицини та криміналістики, питанням удосконалення вищої медичної та юридичної освіти, вітчизняного законодавства в галузі охорони здоров'я.

За свою багаторічну та сумлінну працю доцент Бондаренко Владислав Вікторович нагороджений Почесними грамотами Ректора Харківського національного медичного університету, Начальника Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, Начальника Служби безпеки України в Харківській області, Начальника Управління освіти адміністрації Шевченківського району Харківської міської ради.

**НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ТА ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОФЕСОРА
ОЛЬХОВСЬКОГО ВАСИЛЯ ОЛЕКСІЙОВИЧА (до 70-річчя від дня народження та 45-
річчя науково-педагогічної діяльності)**

**В. В. Бондаренко¹, В. К. Сокол², О. М. Пешенко², Е. К. Григорян²,
М. В. Губін³, Н. С. Коновал³ **Ю. В. Довженко³****

¹Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого МОН України, м. Харків, Україна

²Харківське товариство судових медиків та криміналістів імені професора М. М. Бокаріуса, м. Харків, Україна

³Харківський національний медичний університет МОЗ України, м. Харків, Україна

30 квітня 2025 року виповнилося 70 років від дня народження професора, доктора медичних наук, члена-кореспондента Міжнародної академії інтегративної антропології, представника Харківської морфологічної та судово-медичної школи, професора кафедри судової медицини та медичного правознавства імені заслуженого професора М.С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету Ольховського Василя Олексійовича.

Василь Олексійович Ольховський народився 30 квітня 1955 року в селі Кленове, Богодухівського району, Харківської області в сім'ї хліборобів. Після закінчення школи у 1972 році, він вступив на лікувальний факультет Харківського державного медичного інституту, який закінчив у 1978 році з відзнакою та поступив до аспірантури кафедри нормальної анатомії Харківського медичного інституту – однієї з найстаріших та авторитетніших кафедр анатомії в Україні. У 1984 році, під керівництвом завідувача кафедри, професора В. В. Бобіна, він захистив кандидатську дисертацію на тему; «Макромікроскопічна анатомія та мієлоархітектоніка нервів жувальних м'язів людини», після чого працював на кафедрі нормальної анатомії Харківського медичного інституту, спочатку на посаді асистента (1981-1987 рр.), а потім на посаді доцента кафедри (1987-2003 рр.).

12 травня 2003 р. доцент Ольховський В. О. був обраний на посаду завідувача кафедри судової медицини та основ права Харківського державного медичного університету. У період з 2003 по 2004 рр. він пройшов спеціалізацію по судово-медичній експертизі в Харківській медичній академії післядипломної освіти та отримав сертифікат лікаря судово-медичного експерта. У 2004 р. Василь Олексійович захистив докторську дисертацію за спеціальністю «нормальна анатомія» на тему: «Макромікроскопічна та мікроскопічна анатомія нервів і судин шлунка людини на етапах онтогенезу» (науковий консультант –

професор В.М. Лупир,), після чого отримав диплом доктора наук (2004) та вчене звання професора (2005 р.).

Професор Ольховський В. О. був завідувачем кафедри судової медицини та медичного правознавства імені заслуженого професора М.С. Бокаріуса Харківського національного медичного університету протягом 17 років (2003-2020 рр.). За цей період кафедра отримала значний поштовх в навчальній, методичній, науковій та експертній діяльності, зокрема, була поновлена інтернатура зі спеціальності «Судово-медична експертиза», суттєво активізувалася робота студентського наукового гуртка, співробітники стали виконувати та захищати кандидатські дисертації, підвищився рівень викладання судової медицини студентам англомовної форми навчання, на базі кафедри були проведені 3 міжнародні науково-практичні конференції судових медиків та криміналістів (2005, 2006 та 2009 рр.). Василь Олексійович постійно підвищував свій освітньо-кваліфікаційний рівень викладача та спеціаліста, демонструючи власним прикладом свій підхід до удосконалення. Так, перебуваючи на посаді завідувача кафедри, він закінчив юридичний факультет Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (заочне відділення) та отримав диплом юриста за спеціальністю «правознавство». Після цього, він поступив до магістратури Української інженерно-педагогічної академії по спеціальності «Освітні педагогічні науки», яку успішно закінчив та отримав диплом магістра в галузі педагогіки вищої школи.

Серед людських якостей Василя Олексійовича слід відмітити його доброзичливість, комунікабельність, порядність, відношення до справи, відповідальність, любов до студентів, кафедри та університету, увагу до колег та оточуючих, спроможність тримати відмінний психологічний клімат у колективі, заохочувати студентів, молодих вчених та аспірантів до наукової роботи, тримати високий рівень і авторитет Харківської школи судових медиків.

Завдяки ініціативі Ольховського В. О., на кафедрі був створений Музей історії кафедри та Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи з восковими скульптурами професорів М.С. Бокаріуса, М.М. Бокаріуса та М.П. Марченка, а на фасаді будинку кафедри та ХОБСМЕ встановлені пам'ятні меморіальні дошки професорам М.С. Бокаріусу та М.М. Бокаріусу. У 2005 році, на честь 200-річчя кафедри, Вчена рада ХНМУ присвоїла кафедрі почесне ім'я заслуженого професора М.С. Бокаріуса.

Професор Ольховський В. О. є автором та співавтором понад 400 наукових та науково-методичних праць, у тому числі 5 навчально-методичних посібників та 20 патентів України на винахід. У 2021 році, за його редакцією, разом із професорами Голубовичем Л. Л. та Герасименко О. І., вийшов навчально-методичний посібник «Основи судової медицини».

Під науковим керівництвом професора В. О. Ольховського було захищено 9 кандидатських дисертацій за спеціальністю 14.01.25 – судова медицина (Бондаренко В. В., Довженко Ю. В., Губін М. В., Сокол В. К., Пешенко О. М., Коновал Н. С., Кісь А. В., Мішин М. Ю., Хижняк В. В.), а також були виконані та захищені магістерська науково-кваліфікаційна робота та докторська дисертація з судової медицини (обидві – Сокол В. К.).

Професор В. О. Ольховський є членом президії Асоціації судових медиків України, членом спеціалізованої вченої ради Д 64.600.03 при ХНМУ із захисту докторських дисертацій зі спеціальностей «нормальна анатомія», «патологічна анатомія» та «патологічна фізіологія», членом редакційних колегій фахових видань «Медицина сьогодні і завтра» (журнал ХНМУ); «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» (збірник ННЦ «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»). Із 2009 по 2014 рр. Василь Олексійович виконував обов'язки декана II медичного факультету ХНМУ.

За свою багаторічну і сумлінну працю професор Ольховський Василь Олексійович був нагороджений Почесними грамотами Міністра охорони здоров'я України, Начальника Департаменту управління охорони здоров'я та освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації, Ректора Харківського національного медичного університету, Начальника Харківського обласного бюро судово-медичної експертизи, Директора Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса».